

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4463/2021
18.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Слободан Сврзић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Милан Атанацковић, адвокат из ..., ради утврђења брачне тековине, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1906/21 од 27.05.2021. године, у седници одржаној 18.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1906/21 од 27.05.2021. године у усвајајућем делу става првог изреке, ставовима трећем и шестом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Смедереву П 2225/18 од 11.12.2020. године, исправљена решењем истог суда П 2225/18 од 27.04.2021. године, у ставу другом изреке у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца за утврђење права својине на 1/2 идеалног дела стана број .., површине 70,10 м² са оставом површине 3 м² и гаражом број .. површине 14,77 м², који се налазе у ламели А у ... у улици ... број .., у згради на кп. бр. .. КО ... и да тужилац без даље сагласности тужене на основу ове пресуде упише право својине у надлежном катастру непокретности, као и да му тужена преда кључеве улазних врата наведеног стана са оставом и гараже.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1906/21 од 27.05.2021. године у ставу четвртом изреке, се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 505.050,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедереву П 2225/18 од 11.12.2020. године, која је исправљена решењем истог суда П 2225/18 од 27.04.2021. године, ставом првим изреке утврђено је да је тужилац по основу рада и доприноса у стицању заједничке имовине у току брачне заједнице са туженом, применом законске претпоставке о једнаким

уделима стекао право сусвојине на 1/2 идеалног дела гараже број 1, површине 14,20 м² која се налази у подруму зграде у ламели Б, у улици ... у ..., на кп. бр. .. КО ..., што је тужена дужна да призна и трпи да тужилац без њене даље сагласности на основу ове пресуде упише право сусвојине у надлежном катастру непокретности. Ставом другим изреке одбијени су као неосновани тужбени захтеви тужиоца којим је тражено да се утврди да стан број .. са оставом површине 3 м² и гаражом број .. површине 14,77 м², који се налазе у ламели А у ... у улици ... број .., у згради на кп. бр. .. КО ..., представљају посебну имовину тужиоца која је стечена средствима добијеним продајом његове посебне имовине прибављене теретним правним послом пре закључења брака, што је тужена дужна да трпи и призна да се тужилац без њене сагласности на основу ове пресуде упише као власник права својине у надлежном катастру непокретности, да се тужена обавезе да се исели из наведене посебне имовине тужиоца са својим личним стварима и да му преда кључеве улазних врата истих, као и да се утврди да је тужилац по основу стицања заједничке имовине у току брачне заједнице са туженом, стекао право сусвојине на 1/2 идеалног дела путничког аутомобила марке „Suzuki ...“ рег ознаке ..., број мотора ..., произведен 2007. године, што би тужена била дужна да трпи и призна да тужилац без њене сагласности на основу ове пресуде упише право сусвојине код надлежног МУП-а који води регистрацију возила. Ставом трећим изреке одбијен је предлог тужиоца за усвајање привремене мере ближе означено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 382.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1906/21 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става другог изреке и утврђено да је тужилац по основу рада и доприноса у стицању заједничке имовине у току брачне заједнице са туженом стекао право својине на 1/2 идеалног дела стана број .. са оставом површине 3 м² и гаражом број .. површине 14,77 м², који се налазе у ламели А у ... у улици ... број .. у згради на кп бр .. КО ..., што је тужена дужна да трпи и призна да се тужилац без њене сагласности на основу ове пресуде упише као власник права својине у надлежном катастру непокретности, док је тужбени захтев тужиоца у преосталом делу од 1/2 идеалног дела до траженог удела од 1/1 на наведеним непокретностима одбијен као неоснован. Ставом другим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена исправљена првостепена пресуда у делу става другог изреке којим је одбијен тужбени захтев да се тужена обавезе да се са својим личним стварима исели из стана број .. са оставом и гараже број .., који се налазе у ламели А у ... у улици ... број .., све ближе означено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке преиначена је исправљена првостепена пресуда у делу става другог изреке, тако што је тужена обавезана да тужиоцу преда кључеве улазних врата стана број .. са оставом и кључеве од гараже број .., који се налазе у ламели А у ... у улици ... број .., све ближе означено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке преиначена је исправљена првостепена пресуда у делу става другог изреке и утврђено да је тужилац по основу стицања заједничке имовине у току брачне заједнице са туженом стекао право сусвојине у идеалном делу од 1/2 на путничком аутомобилу марке „Suzuki ...“ рег ознаке ..., број мотора ..., произведен 2007. године и обавезана тужена да трпи и призна да се тужилац без њене сагласности на основу ове пресуде упише као власник на наведеном путничком аутомобилу код надлежног МУП-а који води регистрацију возила. Ставом петим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена исправљена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом шестим изреке

преиначено је решење о трошковима поступка из става четвртог изреке првостепене пресуде, тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији тужене на основу члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су у августу месецу 1994. године, засновали заједницу живота у кући родитеља тужене, а затим су закључили брак ...1995. године који је разведен пресудом Основног суда у Смедереву П2 113/16 од 03.01.2018. године. Претходни брак тужиоца разведен је пресудом од 12.01.1995. године. Тужилац је 03.05.1995. године закључио уговор о купопродаји стана у улици ... број .. у ..., укупне планске површине 59 м², који је плаћен средствима одобреног стамбеног зајма од стране његовог послодавца одлуком од 11.05.1995. године, са роком враћања од 40 година. Отатак дуга на дан 31.12.2014. године износио је 718.195,25 динара. Тужилац је затим 02.12.1997. године закључио уговор о размени наведеног стана за стан у фази изградње у улици ... број .. у ..., површине 97,32 м², тако што је за 1 м² размењеног стана добио 0,85 м² новог стана на који начин му је признато право својине на површини од 50,15 м² новог стана, док је преосталу површину од 47,17 м², одлуком послодавца од 16.02.1998. године користио као купац на неодређено време до закључења уговора о откупу наведене површине 23.05.2000. године. Дана 27.02.2002. године тужилац је као поклонодавац закључио уговор о поклону стана у улици ... број .. у ..., тако што је туженој и заједничком сину ВВ покљонио по 1/2 идељаног дела наведеног стана, са правом доживотног уживања у своју корист. Тужена и малолетни ВВ су продали наведени стан по уговору од 15.08.2005. године и уз сагласност тужиоца брисано је право доживотног уживања успостављено у његову корист. Уговором о купопродаји од 11.11.2004. године, тужена је купила предметни стан у улици ... број .., површине 70,10 м² и гаражу површине 14,77 м² у сивој фази изградње, а анексом уговора од 14.11.2007. године, купопродаји је додата и остава површине 3 м². Син парничних странака малолетни ВВ, је такође купио стан број .. површине 51 м² у улици ... број .. у ..., по уговору од 26.08.2005. године, а приликом закључења уговора тужилац га је заступао као законски заступник и на стану је конституисано право доживотног коришћења у корист тужиоца. Затим је син странака продао наведени стан по уговору о продаји од 25.08.2009. године. Вештачењем је утврђено да је стан у улици ... број .. вредео 35.377 евра, док је стан у улици ... број .. у делу своје површине од 50,15 м² продат за износ од 39.550 евра и за тај износ се могао купити стан број .. у улици ... са гаражом и оставом за 37.630 евра, те је остао неутрошени износ од 1.920 евра. Аутомобил који је предмет спора купљен је по рачуну број .. дана 11.10.2007. године на име тужене, а отуђен је трећем лицу у току трајања ове парнице. Даље је утврђено да је тужилац у периоду од 2000. до 2014. године био запослен у ЈП ... Радна јединица ..., где је остваривао зараду, а поред тога је

обављао и пословну делатност у оквиру самосталне агенције Биро за правни консалтинг предузетника „ГГ“, док је тужена по решењу од 06.02.1998. године обављала регистровану козметичарску делатност, а радња је престала са радом 31.08.2002. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца за утврђење права својине на предметном стану са оставом и гаражом, налазећи да је тужилац стекао стан у улици ... број .. у току трајања ванбрачне заједнице са туженом, која је изједначена са брачном заједницом, те да је затим разменом тог стана стекао стан у улици ... број .., који је поклонио туженој и заједничком сину по $\frac{1}{2}$ идеалног дела. Тужбеним захтевом није предложио опозив уговора о поклону и враћање поклона између бивших супружника или евентуално поништај уговора о поклону, а тужена је предметни стан са оставом и гаражом стекла купопродајом, па је захтев за утврђење права својине на истом неоснован, као и захтев за иселење тужене из предметне непокретности и предају кључева од улазних врата. Захтев за утврђење права сусвојине на аутомобилу је одбијен јер је у току парнице продат трећем лицу, па тужена више није у поседу, нити је власник истог.

Другостепени суд је прихватио изложено становиште првостепеног суда да стан у улици ... број .., представља заједничку имовину парничних странака. Међутим, разменом тог стана стечен је стан у улици ... број .., којим је тужилац располагао, као поклонодавац уговором о поклону у корист тужене и заједничког сина са по $\frac{1}{2}$ идеалног дела, па како уговор о поклону није опозван, поништен нити је утврђена ништавост истог, а тужена је исти отуђила уз сагласност тужиоца и од добијених средстава прибавила предметни стан са оставом и гаражом, то се ради о заједничкој имовини парничних странака стеченој у браку са подједнаким уделитема, сходно законској претпоставци која није оборена у смислу правила о терету доказивања. Вредност дела стана у улици ... број .. у површини од 50,15 м² износи 39.550 евра, за који износ је могао да се купи предметни стан број .. у улици ... са гаражом и оставом за 37.634 евра, па иако је предметни стан са оставом и гаражом у јавном регистру уписан на име тужене, важи претпоставка да је упис извршен на име оба супружника. Зато је првостепена пресуда преиначена и утврђено право својине тужиоца на $\frac{1}{2}$ идеалног дела предметног стана са оставом и гаражом и обавезана тужена да тужиоцу преда кључеве од улазних врата, будући да тужилац, као други сувласник има право да ствар држи и њоме се користи. Предметни путнички аутомобил је заједничка имовина парничних странака стечена у браку са подједнаким уделитема, па је првостепена пресуда преиначена и у том делу и утврђено право сусвојине тужиоца на $\frac{1}{2}$ идеалног дела, без обзира на чињеницу да је возило у току ове парнице отуђено трећем лицу, јер по одредби члана 204. став 1. ЗПП чињеница да је ствар отуђена у току парнице не спречава да се парница међу истим странкама доврши.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда у побијаној одлуци о предметној непокретности, засновано је на погрешној примени материјалног права.

Имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину (члан 171. став 1. Породичног закона). Уколико се у јавни регистар права на непокретностима упишу њихови опредељени делови, сматраће се да је на овај начин извршена деоба заједничке имовине. Такође,

ако је као власник непокретности уписан само један супружник, сматраће се да је упис извршен на име оба супружника, осим ако није закључен писмени споразум о деоби заједничке имовине, брачни уговор или је о том питању одлучивао суд (члан 176). Супружници могу закључити споразум о деоби заједничке имовине (споразумна деоба) по члану 179. наведеног Закона, важећем до извршених измена („Службени гласник РС“ број 6/2015 од 22.01.2015. године, са ступањем на снагу наредног дана). Имовина коју је супружник стекао у току трајања брака деобом заједничке имовине (поред осталог) представља његову посебну имовину (члан 168. став 2.).

Тужилац је тужбеним захтевом тражио да се утврди да предметни стан са оставом и гаражом представља његову посебну имовину, будући да су стечени средствима добијеним продајом његове посебне имовине која је прибављена теретним правним послом пре закључења брака. Међутим, по правилном становишту нижестепених судова, стан у улици ... број .. у ... представља заједничку имовину парничних странака, јер је купљен средствима одобреног стамбеног зајма у току трајања ванбрачне заједнице парничних странака (након престанка брачне сметње на страни тужиоца), која је у погледу стицања изједначена са брачном заједницом (члан 191. Породичног закона). Странке су касније закључиле брак и у току брачне заједнице наведени стан је размењен за стан у улици ... број .. површине 97,32 м² у фази изградње (део тог стана је коришћен по основу закупа на неодређено време до закључења уговора о откупу 23.05.2000. године). Тужилац је затим наведени стан поклонио туженој и заједничком сину са по 1/2 идеалног дела. Како су удели парничних странака у стицању подједнаки сходно законској претпоставци која није оборена у смислу правила о терету доказивања (члан 180. Породичног закона), тужилац је поклоном располагао својим уделом на стану у улици ... број .. (1/2 идеалног дела) у корист заједничког сина. Чињеница да је тужилац истовремено другу половину тог стана уговором о поклону пренео на тужену, указује да су таквим располагањем опредељени делови супружника, будући да се радило о заједничкој имовини (стан) стеченој у брачној заједници. Тужена је предметни стан са оставом и гаражом (у улици ...) купила средствима оствареним продајом своје 1/2 стана у улици ... број ..., при чему је вештачењем утврђено да је вредност дела површине од 50,15 м² продатог стана износила 39.550 евра и да се за тај износ могао купити стан број .. у улици ... са гаражом и оставом за 37.630 евра, те је остао неутрошени износ од 1.920 евра. Зато се не може прихватити као правилно становиште другостепеног суда да предметни стан са оставом и гаражом, представља заједничку имовину парничних странака по основу улагања средстава остварених продајом заједничке имовине, будући да је тужилац свој сувласнички удео од 1/2 на стану у улици ... број ..., претходно поклонио заједничком сину. Како имовина коју је супружник стекао у току трајања брака деобом заједничке имовине представља његову посебну имовину по члану 168. став 2. Породичног закона, то је тужена предметни стан са оставом и гаражом стекла улагањем средстава остварених продајом своје посебне имовине (сувласнички удео на стану у улици ... број .. у ...), па нема реалне супституције по основу куповине непокретности средствима од продаје заједничке имовине. Зато је Врховни касациони суд преиначио другостепену пресуду у усвајајућем делу захтева за утврђење права својине на 1/2 предметног стана са оставом и гаражом, а следствено томе за предају кључева предметне непокретности тужиоцу, и потврдио првостепену пресуду, којом је у том делу правилно одбијен тужбени захтев.

Супротно наводима ревизије, правилно је становиште другостепеног суда да тужилац има право својине на 1/2 идеалног дела предметног путничког аутомобила који представља заједничку имовину стечену у браку странака, а чињеница да је тужена отуђила возило у току трајања ове парнице трећем лицу, на основу члана 204. ЗПП-а не спречава да се спор доврши између истих странака. Зато се неосновано ревизијом побија другостепена пресуда у наведеном делу због погрешне примене материјалног права.

Туженој која је делимично успела у спору припадају трошкови целог поступка на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 2. и 154. ЗПП, сразмерно оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав одговора на тужбу и једног образложеног поднеска од стране пуномоћника из реда адвоката по 22.500,00 динара, за заступања на 15 одржаних рочишта по 24.000,00 динара и за заступање на 6 неодржаних рочишта по 12.750,00 динара, као и за састав ревизије 45.000,00 динара, све према важећој адвокатској тарифи у време пресуђења и трошак судске таксе за ревизију и одлуку о ревизији по 97.500,00 динара према важећој таксеној тарифи. Трошкови су су одмерени на основу означене вредности предмета спора од 5.000.000,00 динара. Међутим, како је тужена делимично успела у парници (у претежном делу тужбени захтев је одбијен), то је тужилац обавезан да плати сразмеран део укупно одмерених трошкова, умањено за 30%.

На основу чланова 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић